

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Емил Илиев Куков, Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

На дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по изобразително изкуство)

Автор: Венцислава Христова Стоянова

Тема: „Формообразуване и приложение на декоративно-абстрактните художествени форми в обучението по изобразително изкуство“

Научен ръководител: проф. д-р Лаура Димитрова, СУ „Св. Климент Охридски“

Дисертационният труд, представен ми в електронен вид, се състои от:

206 страници основен текст, към който са странирани декларация за оригиналност и декларация за авторство /2 стр. общо/ и 7 страници библиография /от 111 заглавия/;

приложение от 65 страници.

Основният текст на дисертацията е разделен на увод, три глави, резюме на получените резултати, изводи и заключение.

Темата на този труд дисертационна и актуална, целите и задачите на изследването са изведени аргументирано и са разгърнати в едно високо професионално и интелигентно словесно изложение. Сред поредицата дисертационни трудове, защитени през последните години в катедра „Изобразително изкуство“ в СУ „Св. Климент Охридски“, повечето от които познавам, това е един от най-впечатляващите.

На високо научно ниво е изграден текстът на глава първа „Постановка на проблема. Проучване на литературни и други източници“. В него изцяло отсъства преразказването, запълващо част от някои докторати, а познанията от различни научни и художествени сфери, които Венцислава Стоянова използва, винаги са интерпретирани творчески от авторката в контекста на нейната изследователска мисъл.

Глава втора „Експериментален методически модул за прилагане на декоративно-абстрактните художествени форми /ДАХФ/ в обучението по изобразително изкуство“ е сериозно научно постижение. Авторката

изгражда теоретичен модел на методическа система за прилагане на ДАХФ в средните училища като структурира този модел в схеми, които показват професионална висота и способност за научно абстрахиране на базата на художествен емпиричен материал.

Критериите и показателите за оценка на постигнатите резултати в практическата работа по създадения теоретичен модел са изведени аргументирано – пет основни критерии, девет показатели, които се измерват чрез три степени на диференцирана оценка. Доколкото ми е известно, тази система на авторката е оригинална научна разработка, отговаряща на характера на педагогическото изследване.

Глава трета „Количествени и качествени подходи за анализ на резултатите от изследването” излага емпиричната част от дисертационното изследване, който е анализиран посредством комбинация между количествени показатели, представени в табличен и графичен вид и качествен анализ. Венцеслава Стоянова корелира теоретичния модел, теоретичните постановки и тези с конкретните резултати от работа с учениците като съумява да изведе не само художествени и педагогически интерпретации на отделните артефакти, но и да ги обвърже със сериозни философски проблеми – нещо, което рядко присъства в дисертационни трудове за образователна и научна степен доктор.

Изводите, формулирани в края на дисертационното изследване са логично обвързани с поставените в увода задачи и произтичат от педагогическата и художествено-философската интерпретация на резултатите.

Заклучението се отнася не само за педагогическите ефекти от извършената експериментална работа с ДАХФ, но и за цялостната социално-културна проблематика на съвременността и надраства обичайните за този тип изследвания конкретни обобщения. Тук авторката потвърждава поддържана в цялото изложение нейна нагласа да съчетава сферата на художествената педагогика и сферата на философията, което превръща нейния труд в евристично за читателя преживяване.

Имам някои конкретни забележки.

1. При едно високо ниво на познаване на литературата и умение за добър подбор, при който не се натрупават излишни заглавия, неизползвани реално в труда, както става често в резултат на усърдие при младите изследователи, много странно е включването в библиографията на труда на Ружа Маринска „През очите на времето”, Пловдив 2009 под номер 47.

Този труд не е на известната изкуствоведка доц. Ружа Лазарова Маринска /неин труд е включен под номер 46/, а на нейна съименичка, Ружа Михайлова Маринска, която се занимава с краезнание. В този си вид писменото включване на името на Ружа Маринска без вмъкване на инициала на бащиното име се явява некоректно в професионалните среди на специалистите по изобразително изкуство.

2. Липсват, от друга страна, в библиографията и очевидно не са ползвани от авторката други трудове на доц. Ружа Лазарова Маринска, които имат пряко отношение към 1.1.5 в дисертацията „Декоративно-абстрактните художествени форми в българския модернизъм от 20-те години на XX век”, а именно:

„20-те години в българското изобразително изкуство”, 1996 г. и „Гео Милев и изкуството”, 2015 г.

Моето мнение е, че дисертационният труд на Венцеслава Стоянова притежава високи научни качества. Изведените в него резултати и направените изводи запълват една празнота и се явяват обективна необходимост в съвременната методическа теория.

Приложението е изготвено в логична връзка с текста-изложение и съставлява неделима част от дисертационното изследване. То е изготвено не само професионално, но и в съотношение, което изяснява и допълва визуално моменти от текста.

Публикациите отговарят на съдържанието, на избраните проблеми в техните педагогически и художествени аспекти.

Давам своята положителна оценка на предложения дисертационен труд и автореферат и предлагам пред Научното жури, на Венцеслава Стоянова да и бъде присъдена образователната и научна степен „доктор”, по научна специалност 05.07.03 Методика на обучението по изобразително изкуство.

29.02.2016 г.

Рецензент:

/проф. д-р Емил Куков/